

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

03.11.2023

nr. 07/2-03/170/1654

La nr. 18-69-11234 din 23.10.2023

Referitor la examinarea proiectului de hotărâre cu privire la
aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999
(număr unic 915/MC/2023)

Ministerul Culturii

e-mail: cancelaria@mc.gov.md

copie: Cancelaria de Stat

e-mail: cancelaria@gov.md

La indicația Cancelariei de Stat nr. 18-69-11234 din 23.10.2023, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr. 413/1999 (număr unic 915/MC/2023) și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

✓ **La Art. I pct.1 (privind modificarea art. 10)**, Ministerul Finanțelor s-a expus anterior prin demersul nr. 07/2-17/562 din 02.10.2023.

Totodată, se menționează, că la momentul actual, luând în considerare constrângerile bugetare, adoptarea unor noi măsuri de politici, care implică alocări de mijloace financiare suplimentare fără stabilirea sursei de finanțare, nu poate fi susținute.

✓ **La Art. I pct.2 (care completează art.21), alin.(2²)** se propune redacția următoare:
„(2²) Autoritatea administrației publice centrale de specialitate și autoritățile administrației publice locale sprijină financiar, în limita bugetului aprobat, proiecte organizațiilor necomerciale din domeniul culturii, în bază de concurs public”.

✓ Astfel, autorul urmează să reflecte în *Nota informativă* dacă costurile pentru implementarea proiectelor culturale ale organizațiilor necomerciale sunt prevăzute în legea bugetară anuală, inclusiv să descrie corelarea actului normativ cu Cadrul bugetar pe termen mediu pentru anii 2024-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.408/2023.

Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2023.11.09 17:01:01 EET
Reason: MoldSign Signature

Secretar general al ministerului

Dina ROȘCA

Executor: Prisacari Victoria -
tel: 22262650
e-mail: victoria.prisacari@mf.gov.md

REPUBLICA MOLDOVA		
MINISTERUL CULTURII		
Nr.	5622	
10	11	20 23

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării
al Republicii Moldova**

Nr.03-3418 din 07.11.2023

La nr.18-69-11234 din 23.10.2023

Ministerul Culturii

Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999 (număr unic 915/MC/2023)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.

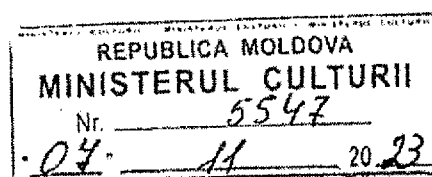
Secretar general

Digitally signed by Voicu Ina
Date: 2023.11.07 11:28:16 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ina VOICU

Nina Izbăș, 022-250-608

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 07-09/5703 din 30.10.2023
La nr. 18-69-11234 din 23.10.2023

Ministerul Culturii

Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Ministerul Educației și Cercetării a examinat și susține, fără obiecții și propuneri, proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr. 413/1999 (număr unic 915/MC/2023)*, autor - Ministerul Culturii.

Secretar general

N. Vi-

Nadejda VELIȘCO

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md,
www.calm.md

Nr.320 din 30 octombrie 2023

Către: Ministerul Culturii

Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999
(număr unic 915/MC/2023)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999.

CALM a analizat prevederile proiectului de lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectul de lege are ca scop stimularea tinerilor specialist de a se angaja în sectorul culturii.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale, nr. 397 din 16.10.2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006;
- ❖ Legea culturii nr.413/1999.

3. Constatări/obiectii

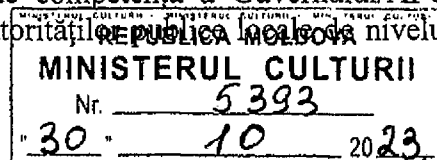
În urma analizei proiectului de lege, CALM a remarcat următoarele:

Art.21 din Legea culturii nr.413/1999 se completează cu alin. (2²), care prevede: "Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și locale sprijină financiar, în limita bugetului aprobat, organizațiile de cultură și activitățile acestora în bază de proiecte și programe culturale."

Guvernul își desfășoară activitatea în domeniul culturii, tineretului și sportului, în conformitate cu art.4 lit. g) din Legea cu privire la Guvern nr.136/2017.

În art.4 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă este stabilit, că pentru autoritățile publice locale de nivelul întâi se stabilesc domenii proprii de activitate, cum ar fi activități culturale, sportive, de recreație și pentru tineret, precum și planificarea, dezvoltarea și gestionarea infrastructurilor necesare acestor tipuri de activități, iar în art.4 alin. (2) lit. h) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă se prevede, că pentru autoritățile publice locale de nivelul al doilea se stabilesc domenii proprii de activitate, cum ar fi administrarea instituțiilor de cultură, turism și sport de interes raional, alte activități cu caracter cultural și sportiv de interes raional.

Observăm, că cultura face parte din domeniile de competență a Guvernului/APC, a autorităților publice locale de nivelul întâi, precum și a autorităților publice locale de nivelul al doilea.

Stabilirea drept domeniu propriu de competență pentru APL I și APL II a unui domeniu de competență ce aparține Guvernului/APC, este nelegitimă și contravine Legii cu privire la Guvern nr.136/2017, dar și principiului integrității competențelor, care presupune că orice competență atribuită autorităților publice locale trebuie să fie deplină și exclusivă.

Delegarea competențelor APC în domeniul culturii către APL I și APL II nu este reglementată în legea cadru, așa cum prevede art.6 din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă.

Fiind o competență a APC, cultura trebuie finanțată din bugetul de stat, însă Legea culturii nr.413/1999 în art.21 alin. (2) stabilește, că finanțarea culturii se efectuează de la bugetul de stat și din bugetele locale, inclusiv din venituri colectate. Această normă, contravine art.6 alin. (4) din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, care prevede, că delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, art.9 alin. (2) din Carta Europeană a Autonomiei Locale, care fixează că resursele financiare ale autorităților administrației publice locale trebuie să fie proporționale cu competențele prevăzute de constituție sau de lege, precum și art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercitării competenței delegate.

Alin. (2^a) cu care se completează art. 21 din Legea culturii nr.413/1999, la fel ca și alin. (2) din același articol, sunt în contradicție cu mai multe reglementări naționale și internaționale, expuse mai sus, astfel că nu pot fi acceptate.

4. Propuneri și recomandări

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului de lege, propunem următoarele modificări:

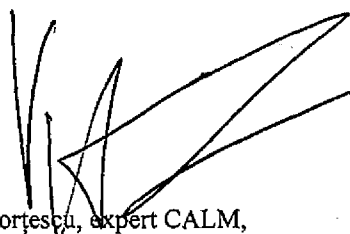
1. Alineatul (2) și (2^a) din articolul 21 vor avea următorul cuprins:

„(2) Finanțarea culturii se efectuează de la bugetul de stat.

(2^a) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate sprijină financiar, în limita bugetului aprobat, organizațiile de cultură și activitățile acestora în bază de proiecte și programe culturale.”

Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999 poate fi propus pentru aprobare doar după operarea modificărilor menționate mai sus.

Cu respect,
Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: C. Scortescu, expert CALM,
tel. 22 35 09

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

21 noiembrie 2023 nr. 07/2-17/675

La nr. 915/MC/2023

Referitor la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999

Ministerul Culturii

e-mail: cancelaria@mc.gov.md

Ministerul Finanțelor la solicitarea Ministerului Culturii, nr.04/1-09/3115 din 16 noiembrie 2023, a examinat repetat proiectul definitivat al hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr. 413/1999* (număr unic 915/MC/2023) și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

La proiectul de lege

Reiterăm imposibilitatea susținerii redacției propuse la **art. I pct.1** (*care modifică art.10*) din următoarele considerente.

Prevederile proiectului implică alocări de mijloace financiare suplimentare fără stabilirea sursei de finanțare a acestora. Argumentul autorului precum că, cheltuielile estimate în sumă de *1,3 mil. lei* necesare pentru acordarea indemnizațiilor pentru tinerii specialiști la angajare vor fi acoperite de la subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii” nu poate fi acceptat, deoarece subprogramul dat este destinat expres susținerii de către stat a acțiunilor/activităților de dezvoltare a domeniului cultural.

Mai mult ca atât, informăm că la etapa elaborării proiectului Legii bugetului de stat pentru anul 2024, Ministerul Culturii a înaintat *solicitări de mijloace financiare suplimentare* pe domeniul „Cultură” în volum de *335,8 mil. lei*, dintre care *231,9 mil. lei* pentru subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii”. În acest sens, nu este clar cum au fost efectuate estimările privind economiile identificate în volum de *1,3 mil. lei*, deoarece se constată că alocațiile prevăzute pentru activitatea bibliotecilor, instituțiilor teatral-concertistice, centrelor și comisiilor din cadrul subprogramul dat sunt insuficiente.

Astfel, menționăm că, în procesul de elaborare a proiectului hotărârii nu s-a ținut cont de prevederile art. 131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova, conform căruia nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Prin urmare, **pct.1 din art. I** se va exclude.

Suplimentar, recomandăm examinarea *măsurilor de politici noi* la următorul exercițiu de elaborare a Cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2025-2027.

La **art. I pct.2** (*care completează art.21*) din proiectul de lege, care va deveni *pct.1*, reiterăm propunerea privind expunerea **alin. (2²)** în redacția următoare:

„(2²) Autoritatea administrației publice centrale de specialitate și autoritățile administrației publice locale sprijină financiar, în limita bugetului aprobat, proiectele organizațiilor necomerciale din domeniul culturii, în bază de concurs public.”.

Totodată, prevederile art. II alin.(1) și alin.(2) urmează a fi aduse în concordanță cu propunerile înaintate la *art. I*.

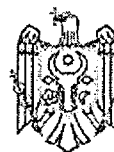
La Nota informativă

Nota informativă se propune a fi revizuită, ținând cont de obiecțiile expuse la proiectul de lege.

În concluzie, Ministerul Finanțelor este disponibil de a examina repetat proiectul hotărârii, după revederea obiecțiilor înaintate, pentru a formula opinia finală asupra proiectului.

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Roșca Dina
18:10:52 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dina ROȘCA

Executori.: Prisacari Victoria, tel. 022 26 26 50
Casianova Olga, tel. 022 26 27 23

Nr.350 din 23 noiembrie 2023

Către: Ministerul Culturii

Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
proiectului de lege definitivat pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999
(număr unic 915/MC/2023)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege definitivat pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999.

CALM a analizat prevederile proiectului de lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale, nr. 397 din 16.10.2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006;
- ❖ Legea culturii nr.413/1999.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei proiectului de lege definitivat, CALM a remarcat că autorii nu au ținut cont de obiecțiile și propunerile înaintate.

Reiterăm, că cultura face parte din domeniile de competență a Guvernului/APC, a autorităților publice locale de nivelul întâi, precum și a autorităților publice locale de nivelul al doilea.

Stabilirea drept domeniu propriu de competență pentru APL I și APL II a unui domeniu de competență ce aparține Guvernului/APC, este nelegitimă și contravine Legii cu privire la Guvern nr.136/2017, dar și principiului integrității competențelor, care presupune că orice competență atribuită autorităților publice locale trebuie să fie deplină și exclusivă.

Accentuăm, că potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

Nu poate fi acceptat argumentul autorilor, că modificările propuse în proiect la art.21 alin. (2^a) deja prevăd că finanțarea e de la bugetul de stat, deoarece în proiect se prevede bugetul de

stat numai ca sursă de plată a indemnizației unice tinerilor specialiști, iar în norma propusă pentru modificare APL, respectiv bugetul aprobat al acestora, sunt prevăzute expres.

Totodată, nu poate fi acceptat argumentul autorilor cu trimitere la pct.2 din Hotărârea Guvernului nr. 656/2022 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomerciale, care prevede că autoritățile administrației publice centrale și locale vor elabora și vor aproba, potrivit domeniilor de competență, regulamentele de acordare a finanțării nerambursabile pentru proiectele implementate de către organizațiile necomerciale în conformitate cu Regulamentul-cadru nominalizat, deoarece aceste prevederi contravin normelor prevăzute în art.6 alin. (2) și (3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, care stabilesc că raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, **respectiv autoritățile publice centrale nu pot impune obligații autorităților publice locale, ci numai să recomande întreprinderea unor măsuri necesare.**

Punerea în responsabilitatea administrației publice locale a unor sarcini, care țin de competența Guvernului/APC, fără alocarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării unor competențe delegate, este neconstituțională, contrară prevederilor naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și nu ține cont de capacitatea administrativă și financiară limitată în special ale APL I din localitățile rurale.

4. Propuneri și recomandări

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului de lege definitivat, propunem următoarele modificări:

1. Alineatul (2), (2²) și (2³) din articolul 21 vor avea următorul cuprins:

„(2) Finanțarea culturii se efectuează de la bugetul de stat.

(2²) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate sprijină financiar în bază de concurs public, în limita bugetului aprobat, organizațiile de cultură și activitățile acestora în bază de proiecte și programe culturale.

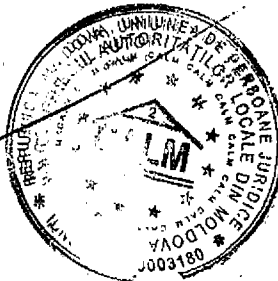
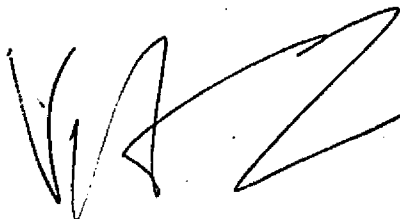
(2³) Autoritățile administrației publice locale pot sprijini, în limita mijloacelor financiare disponibile, organizațiile de cultură și activitățile acestora în bază de proiecte și programe culturale.”

Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege definitivat pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999 poate fi propus pentru aprobare doar după operarea modificărilor menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM

Exec: C. Scortescu, expert CALM,
tel. 22 35 09

Dnei, Moșii Y.

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 04-09/6212 din 20.11.2023
La nr. 04/1-09/3115 din 16.11.2023

Ministerul Culturii

MD 2012, mun. Chișinău, str. Nicolae Iorga, 21

Ministerul Educației și Cercetării a reexaminat și susține, fără obiecții și propuneri, proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr. 413/1999 (număr unic 915/MC/2023)*, autor - Ministerul Culturii.

Secretar general

Nadejda VELIȘCO

Mariana Goraș,
022-233766

**Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării
al Republicii Moldova**

Nr.03-3662 din 23.2023

La nr.04/1-09/3115 din 16.11.2023

Ministerul Culturii

Cu referire la proiectul definitivat al hotărârii de Guvern *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999 (număr unic 915/MC/2023)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.

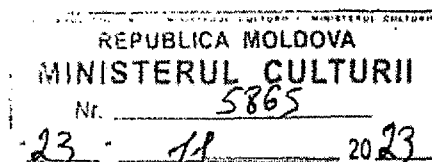
Secretar general

Digitally signed by Voicu Ina
Date: 2023.11.23 15:53:55 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ina VOICU

Nina Izbaș, 022-250-608

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

30 noiembrie 2023 nr. 07/2-17/711

La nr. 915/MC/2023

Referitor la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999

Ministerul Culturii

e-mail: cancelaria@mc.gov.md

Ministerul Finanelor la solicitarea Ministerului Culturii, nr.04/1-09/3115 din 16 noiembrie 2023, a examinat suplimentar proiectul definitivat al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii culturii nr. 413/1999, (număr unic 915/MC/2023) și, în limita competențelor funcționale, comunică susținerea acestuia.

Totodată, având în vedere că casele de cultură la fel sunt instituții publice din domeniul culturii, la Art. I, pct.1 (care modifică art.10) se propune de a substitui textul „case de cultură, instituții de cultură sau în instituții publice” cu textul „instituții publice din domeniul culturii”.

Subsidiar, se menționează că implementarea prevederilor propuse la proiectul de lege, urmează să fie realizate în limita alocațiilor bugetare prevăzute pentru anul 2024, cu prezentarea ulterioară a propunerilor respective la etapa de elaborare a Cadrului bugetar pe termen mediu 2025-2027.

Digitally signed by Roșca Dina
Date: 2023.12.01 18:26:50 EET
Reason: MoldSign Signature

Secretar general al ministerului

Dina ROȘCA

Executori.: Prisacari Victoria, tel. 022 26 26 50
Casianova Olga, tel.022 26 27 23

REPUBLICA MOLDOVA		
MINISTERUL CULTURII		
Nr.	6027	
04	12	20 23